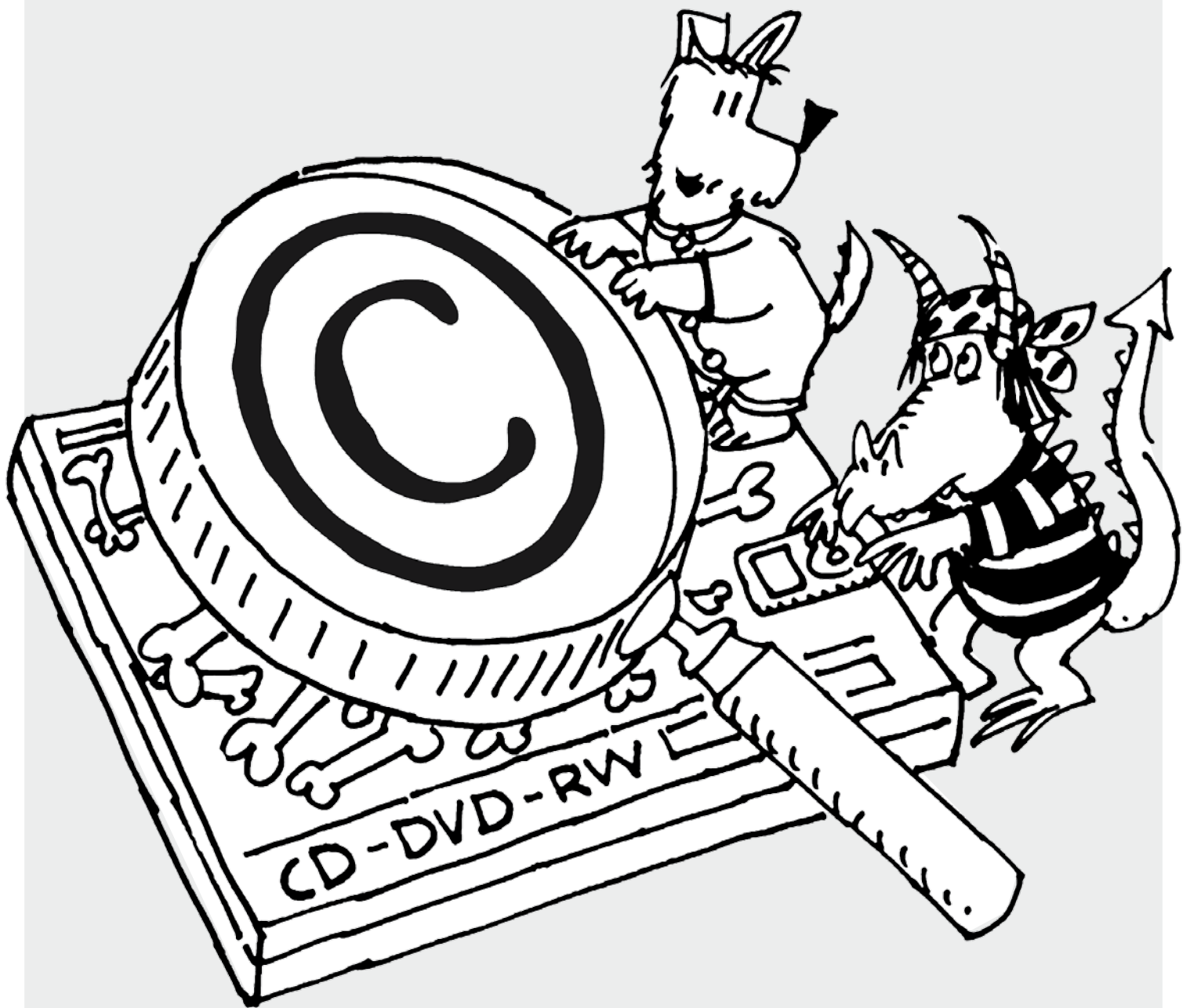

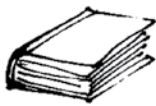
Ne misli, provjeri i doznaj

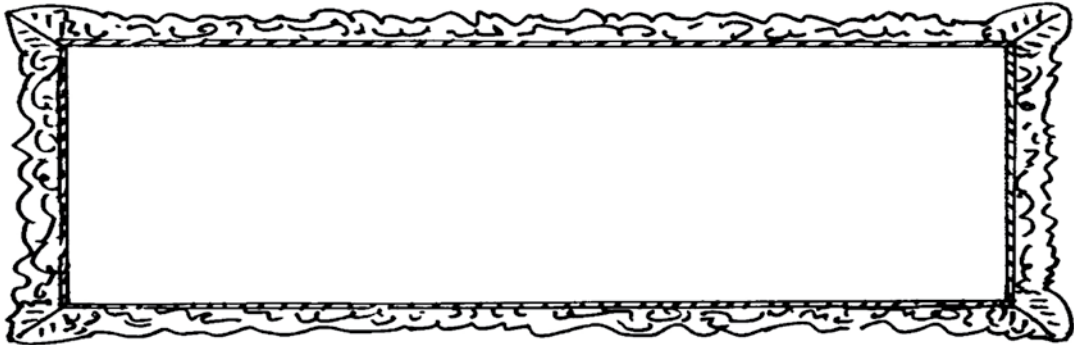
Autor © _____

Život bez kulture je tužan i dosadan

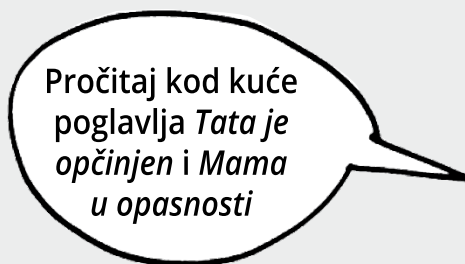
1 Poveži autora s odgovarajućim djelom:

2 Unutar okvira opiši vlastitim riječima što znači riječ *djelo*.

3 Upiši u mentalnu mapu koju vrstu kulturne djelatnosti voliš.

Originalni proizvodi veća su "fora" od lažnih i od piratskih

1 Prokomentirajte u paru za što sve u tekstu Sanda misli da je originalno.

2 Uz pomoć navedenih slova dosjeti se za što ti misliš da je originalno.

O _____
R _____
I _____
G _____
I _____
N _____
A _____
L _____
N _____
O _____
S _____
T _____

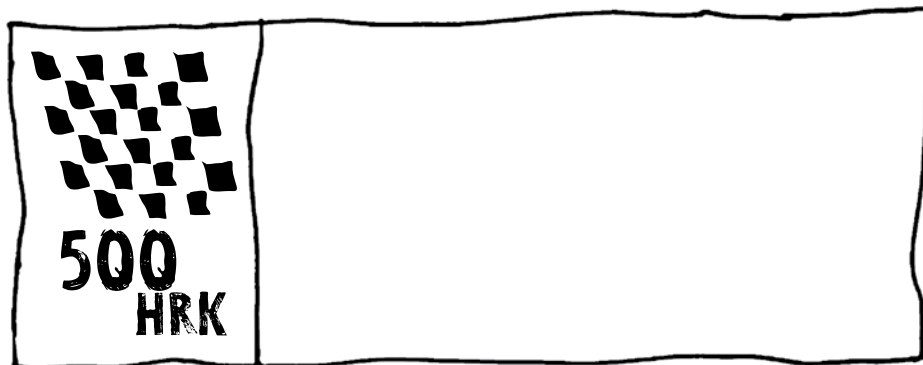
3 Presloži slova tako da tvore nazive pojmova.

VOZI RAN

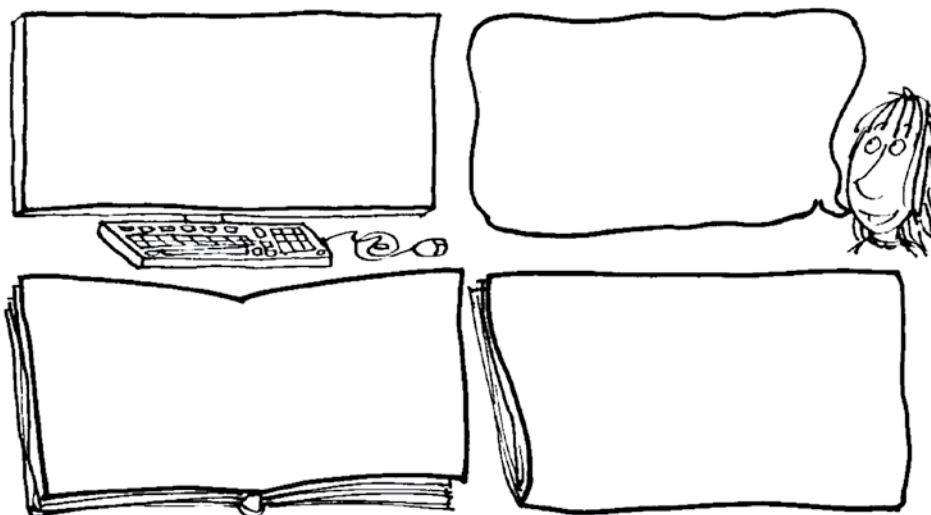
PIJAKO SKAPIRAT

- 1 Za što sve nam je potrebna plaća? Napiši odgovor u prazni dio novčanice

- 2 Sandu su zanimala razne stvari pa je tražila informacije i odgovore na najrazličitija pitanja. "Nemoj misliti, provjeri i doznaj", govorila je. Napiši na slici neke od informacija koje se mogu pronaći uz pomoć računala, u novinama, u knjizi ili od neke osobe.

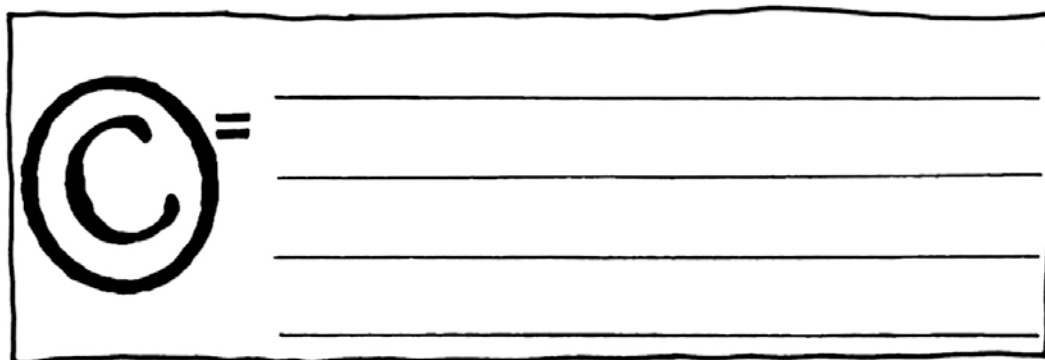
- 3 Na koje bi pitanje o pravima kreativaca ili korištenju njihovih djela želio / željela dobiti odgovor?

Potraži odgovore na

www.atori.hr
www.dziv.hr
www.zamp.hr

1 Napiši vlastitim riječima što znači ovaj znak.

2 Potraži u raznim knjigama znak za autorsko pravo i autore, pa ih navedi.

Naslov knjige: _____

© : _____

Naslov knjige: _____

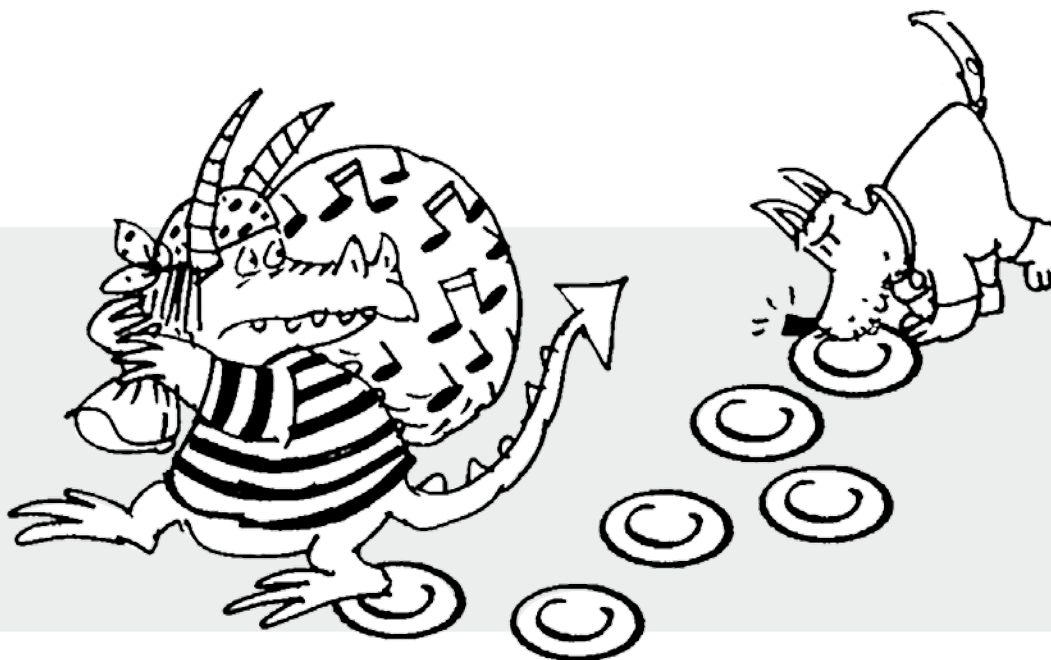
© : _____

Naslov knjige: _____

© : _____

Naslov knjige: _____

© : _____

U razredu zajedno poslušajte neku pjesmu.
Prije slušanja upotpunite sliku podacima o djelu.
Nakon slušanja nacrtaj i zapiši koje ti je misli djelo izazvalo.

Misli...

Riječi...

Pjesma: _____

Autor(i): _____

0

Izvođač(i): _____

Izvođač: _____

Slike...

Misliš li ili doznaješ?

Zajedno s prijateljima u grupi istraži koje od tvrdnji u tablici govore o nečemu što doista smiješ odnosno što ne smiješ činiti. Svaku tvrdnju prokomentirajte. Pomoći će vam informacije na str. 7. Označi križićem koju mogućnost smatraš točnom.

	T Točno	N Ne točno	? Ne znam
1. Smijem kopirati nekoliko odjeljaka iz knjige.			
2. Smijem prodavati stare stripove na sajmu rabljene robe.			
3. Kada se vraćam s putovanja, smijem kući u Hrvatsku ponijeti piratsku kopiju DVD-a za osobnu upotrebu.			
4. Smijem kopirati cijelu knjigu posuđenu u knjižnici.			
5. U svom pisanom radu smijem vlastitim riječima iznositi podatke iz nečijeg tuđeg rada.			
6. Moj prijatelj mi smije napraviti kopiju svoje vlastite kompjutorske igrice.			
7. Smijem postaviti slike svojih prijatelja na internet ako su mi ih oni sami dali.			
8. Smijem pokidati zaštitu od snimanja na DVD-u i kopirati ga za osobnu upotrebu.			
9. Zajedno s nekoliko prijatelja smijem gledati video ili DVD koji sam posudio u videoteci.			
10. S originalnog CD-a smijem kopirati muziku na svoj mp3 uređaj.			
11. Kada prođe 50 godina od smrti autora, smijem slobodno koristiti sva njegova/njezina djela.			
12. Imam autorsko pravo nad crtežima koje sam napravio na satu likovnog.			
13. Smijem se inspirirati tuđim idejama i metodama rada.			
14. U načelu je jednako pogrešno pribaviti piratsku kopiju neke ploče putem interneta kao i ukrasti je u trgovini.			
15. Smiješ bez dozvole za vlastitu upotrebu "skidati" filmove i TV serije s interneta sve dok paziš da ih ne širiš drugima.			

Na kraju provjeri na koliko si odgovora točno odgovorio/odgovorila. Ispravne odgovore možeš pronaći na str. 10. Izračunaj koliko si bodova osvojio/osvojila.

Točan odgovor = 1 bod

Pogrešan odgovor = -1 bod

? = 0 bodova

BEZ ODOBRENJA SMIJEŠ

- vlastitim riječima širiti informacije o tuđem djelu, npr. na internetu, u školskom eseju ili u novinama;
- za vlastitu uporabu napraviti nekoliko kopija djela koje nije kompjutorski program niti kompjutorska igra. Uvjet je da se kopira legalan izvor (primjerak djela ili djelo koje se kopira moralo je nastati ili biti ponuđeno javnosti na zakonit način.);
- i za svog prijatelja napraviti kopiju originalnog CD-a koji si kupio, pod uvjetom da se pobrineš da ukupni broj napravljenih kopija nikad ne bude veći od nekoliko komada;
- prodavati izvorna djela, na primjer na sajmu rabljene robe;
- posuđivati i koristiti tuđe ideje;
- kopirati primjerice CD koji si posudio u knjižnici na svoj mp3 uređaj;
- pomoću digitalne kutije koja omogućuje i snimanje, snimati filmove i emisije prikazane na TV;
- za vlastitu upotrebu iz cijeloga svijeta donijeti sa sobom zakonito proizvedene CD-ove, filmove, stripove te ih prodati npr. na sajmu rabljene robe;
- upotrijebiti u vlastitom djelu mali dio nečijeg tuđeg djela, na primjer ulomak teksta iz neke knjige (citat). Moraš u tom slučaju navesti čije je djelo koje citiraš.
- slobodno koristiti i kopirati neko djelo nakon što je istekao period zaštite. Zaštita autora traje 70 godina nakon godine njegove/njezine smrti, a zaštita izvođača i producenata nosača zvuka traje 50 godina od snimanja ili izdavanja snimke.;
- zajedno s nekoliko prijatelja gledati film s DVD-a koji si posudio u videoteci.

BEZ ODOBRENJA NE SMIJEŠ

- postavljati na internet tuđi materijal zaštićen autorskim pravom;
- postavljati na mrežu tuđe fotografije, tekstove ili muziku;
- dati dozvolu da se slika koju si kupio iskoristi za izradu razglednica. U slučaju da to doista želiš učiniti, moraš se dogovoriti s onim tko je sliku naslikao;
- prikazivati u javnosti neki film, npr. s DVD-a koji si posudio u videoteci.

ZABRANJENO JE

- čak i za vlastitu upotrebu preuzimati datoteke, npr. muziku ili TV serije, koje su zaštićene autorskim pravom, a bez dozvole su stavljene na internet;
- "zaobilaziti" aktivnu zaštitu od kopiranja koja onemogućuje kopiranje dotičnog djela;
- prodavati piratske kopije snimaka, kao i unijeti u zemlju, za vlastite potrebe, i jednu jedinu piratsku kopiju;
- proizvoditi privatne kopije kompjutorskih igrica i kompjutorskih programa. Od njih se smije napraviti samo jedna sigurnosna kopija.

Strip

Nacrtaj strip u za to određenom okviru, na papiru koji će ti dati nastavnik.
Iskoristi barem jedan od ovih oblačića s tekstom:

Ovdje napravite skicu za strip

Ugovor

_____ predaje svoje djelo u tisak
ime

_____ .
kome

Djelo se smije prodavati u sljedeće svrhe:

_____ .

Djelo se ne smije koristiti u druge svrhe.

_____
datum

_____
potpis

_____
potpis

Ispravni odgovori na tvrdnje u *Misliš li ili doznaješ?*

1. T
2. T
3. N
4. T
5. T
6. N
7. N
8. N
9. T
10. T
11. N
12. T
13. T
14. T
15. N

Napisale: učiteljice Nina Viitanen i Henna Ylihärsilä
Ilustracije: ilustrator Jukka Lemmetty
Prevela na hrvatski: Goranka Antunović
Layout: Antero Airos

Više informacija za nastavnike,
učenike i roditelje možete pronaći
na stranici www.autori.hr